

fi compass
KF

pokrok s finančnými nástrojmi EŠIF

Kohézny fond

Finančné nástroje

Finančné nástroje spolufinancované z Kohézneho fondu predstavujú udržateľný a účinný spôsob, ako investovať do posilnenia hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie. Prostredníctvom týchto nástrojov je možné podporiť širokú škálu transeurópskych dopravných sietí a projektov z oblasti energetiky a dopravy, ktoré sú prospešné pre životné prostredie, pričom finančné prostriedky je možné opätovne využiť na ďalšie investície.

Kohézny fond (KF) – jeden z európskych štrukturálnych a investičných fondov – podporuje investície do prioritných transeurópskych dopravných sietí a investície z oblasti energetiky a dopravy, ktoré sú prospešné pre životné prostredie z hľadiska energetickej efektívnosti, využívania energie z obnoviteľných zdrojov, rozvoja dopravy a podpory intermodálnej dopravy.

Celkový rozpočet Kohézneho fondu na obdobie rokov 2014 – 2020 predstavuje 63 miliárd EUR. Táto podpora sa poskytuje členským štátom, ktorých hrubý národný dôchodok na obyvateľa je nižší ako 90 % priemeru EÚ. Prostriedky z Kohézneho fondu môžu v období rokov 2014 – 2020 čerpať Bulharsko, Cyprus, Česká republika, Estónsko, Grécko, Chorvátsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko.

V období rokov 2017 – 2013 sa finančné nástroje v rámci Kohézneho fondu nevyužívali. Vzhľadom na výhody podpory prostredníctvom finančných nástrojov je však tento spôsob poskytovania pomoci možný už aj v rámci KF.

Finančné nástroje

- očakáva sa ich splatenie,
- sú revolvingové, t. j. splatené prostriedky sa opäť použijú v tej istej oblasti,
- sú vhodné pre finančne životaschopné projekty, čiže tie, pri ktorých sa predpokladá, že vygenerujú dostatočný príjem, alebo úspory potrebné na splatenie poskytnutej podpory,
- sú navrhnuté tak, aby prilákali spoluinvestovanie z iných zdrojov vrátane súkromných investícií s cieľom zvýšiť objem dostupných finančných prostriedkov, a to najmä v odvetviach/oblastiach, v ktorých je prístup k financovaniu problematický,
- môžu mať podobu úverov, záruk, alebo vlastného kapitálu,
- svojím príspevkom k rozvoju trhu môžu podporiť aj stranu ponuky,
- môžu sa navzájom dopĺňať s grantmi,
- môžu ich riadiť národné, alebo regionálne banky, medzinárodné organizácie, ako napríklad Európska investičná banka alebo Európsky investičný fond, finanční sprostredkovatelia a riadiace orgány (iba v prípade úverov a záruk).

Finančné nástroje sa môžu spolufinancovať z Kohézneho fondu s cieľom **podporiť investičné priority uvedené v operačných programov KF** jednotlivých členských štátov EÚ. Finančné nástroje možno použiť vo väčšine pokrývaných oblastí, pokiaľ slúžia na nápravu **zistenej medzery na trhu**, t. j. oblastí, v ktorých banky nechcú poskytovať úvery, prípadne v ktorých súkromný sektor nie je ochotný investovať.

Finančné nástroje tak môžu prispieť k dosiahnutiu cieľov KF, akými sú napríklad:

- podpora výroby, distribúcie a využívania energie pochádzajúcej z obnoviteľných zdrojov,
- podpora energetickej efektívnosti a inteligentného energetického manažérstva,
- investície do odvetvia vodného a odpadového hospodárstva,
- skvalitnenie mestského prostredia vrátane dekontaminácie opustených priemyselných pozemkov (hnedých parkov),
- podpora multimodálneho jednotného európskeho dopravného priestoru,
- rozvoj a zlepšovanie ekologických (vrátane nízkohlučných) a nízkouhlíkových dopravných systémov s cieľom podporovať udržateľnú regionálnu a miestnu mobilitu
- rozvoj a modernizácia komplexných a kvalitných intermodálnych systémov železničnej, riečnej a námornej dopravy a ich interoperabilita.

Implementovať možno **široké spektrum finančných nástrojov podporovaných z KF.**

- **Úvery**, ktoré môžu byť k dispozícii v prípadoch, keď sa komerčne žiadne úvery neponúkajú (napr. zo strany bánk), prípadne sa môžu poskytovať za lepších podmienok (napr. s nižšími úrokovými sadzbami, dlhšou dobou splatnosti alebo s požiadavkami na nižšie zabezpečenie). Z dlhodobých úverov by sa napríklad mohli financovať investície do zlepšenia železničnej infraštruktúry a skrátenia jazdných časov alebo do modernizácie vnútrozemských vodných ciest a zvýšenia kapacity riečnej prepravy.
- **Záruky** poskytujú veriteľovi istotu, že aj v prípade nesplácania úveru zo strany dlžníka dôjde k splateniu kapitálu veriteľa. To môže sprístupniť komerčné úvery aj pre také investície, ktoré by veritelia inak považovali za príliš riskantné. Spoločnosť poskytujúca energetické služby (ESCO – organizácia špecializujúca sa na energetické riešenia a inovačné metódy financovania) by napríklad mohla vymeniť pouličné osvetlenie, aby sa tak znížila spotreba elektrickej energie, postupne sa vyradili ekologicky škodlivé technológie a znížili sa náklady na údržbu.
- **Vlastný kapitál**, kedy sa kapitálové prostriedky investujú výmenou za úplný alebo čiastočný vlastnícky podiel v podniku alebo investičnom nástroji. Investor, ktorý investuje vlastný kapitál, môže prevziať istú manažérsku kontrolu a podieľať sa na ziskoch. Návratnosť závisí od rastu a ziskovosti podniku a prostriedky sa vrátia, keď investor predá svoj podiel v podniku („výstup“) inému investorovi alebo ho predá prostredníctvom prvej verejnej ponuky (IPO). Vlastný kapitál bude pravdepodobne relevantnejší pre činnosti zahŕňajúce vyššie riziko, napríklad pre stavebné projekty alebo činnosti (napríklad tunely a mosty), ktorých náklady sa čiastočne pokrývajú z vybraného mýtného.

Finančné nástroje sa môžu ponúkať aj v kombinácii s grantmi. Často sa stáva, že treba zlepšiť investičnú pripravenosť projektov, ktorá je nevyhnutnou podmienkou prilákania investičných fondov. Prostredníctvom KF možno s využitím grantov poskytnúť poradenstvo a ďalšiu podporu.

Finančné nástroje spolufinancované z KF môžu prispieť k dlhodobému rozvoju členských štátov, ktoré môžu čerpať prostriedky z Kohézneho fondu, a to podporou projektov v tých oblastiach, v ktorých miera investícií býva často nedostatočná, a stimulovaním rozvoja komerčne životaschopných projektov, čím sa otvoria nové trhové príležitosti. Zároveň môžu vytvárať príležitosti pre investorov a finančných sprostredkovateľov. V menej rozvinutých členských štátov sa prístup k financovaniu spravidla spája s vysokými nákladmi a je komplikovaný. Niektoré projekty však môžu byť zaujímavejšou investíciou vzhľadom na použitie finančných prostriedkov so záštitou verejného sektora a s tým súvisiacim zdieľaním rizika.

Ďalšie informácie

Ďalšie informácie o finančných nástrojoch a politike súdržnosti:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Referenčná príručka pre riadiace orgány k finančným nástrojom v programoch EŠIF:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thesfunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Informácie o metodike hodnotenia finančných nástrojov ex-ante:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Webová lokalita „fi-compass“, platforma pre poradenské služby k finančným nástrojom v rámci EŠIF:

<http://www.fi-compass.eu/>

Právne predpisy z oblasti európskych štrukturálnych a investičných fondov:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/legislation/regulations/

Ďalšie informácie o nariadení o Kohéznom fonde:

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1300>.

www.fi-compass.eu
contact@fi-compass.eu
© EIB (2015)

European Commission
Directorate-General
Regional and Urban Policy
Unit B.3 "Financial Instruments and IFIs' Relations"
B-1049 Brussels

European Investment Bank
Advisory Services
fi-compass
98-100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxembourg